

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів напряму підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Протокол № 4 від 19.11.2013 р.

Укладач Стахорська С. І.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" всіх форм навчання / укл. С. І. Стахорська. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 51 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за темами. Вміщено плани лекцій, практичних, лабораторних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" всіх форм навчання.

Вступ

Однією з центральних проблем економічної науки є дослідження економічного зростання. Якісні зрушення, що відбуваються в сучасній економіці, свідчать про те, що відбулася значне перегрупування факторів і джерел, що визначають економічне зростання. Звужуються можливості традиційних ресурсів економічного зростання, висувають на передній план широкий спектр інноваційних процесів, які стають невід'ємною частиною і важливою ланкою економічних перетворень. Сьогодні домінантою в становленні сучасної моделі економічного зростання виступає інноваційна складова у вигляді єдиної цілісної системи інноваційних процесів, продуктів, послуг і навичок практичної діяльності, наукових знань, винаходів, "ноу-хау".

Впровадження інновацій на промислових підприємствах на сучасному етапі набирає все більшу значущість. Розвиток світогосподарських зв'язків, потребує підвищення конкурентоспроможності української продукції як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. За рахунок впровадження механізмів стимулювання інноваційної діяльності підприємства відбувається становлення нового науково-технічного укладу, що призводить до модернізації структури управління підприємством, збільшенню швидкості пристосування підприємства до мінливого зовнішнього середовища.

Навчальна дисципліна "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" охоплює основне коло питань, пов'язаних із формуванням інноваційної політики підприємства, принципів її формування та впровадження, форм інновацій, методів основного інструментарію їх створення й шляхів реалізації, побудови системи менеджменту інноваційними процесами, опанування практичних методів стратегічного управління інноваціями, маркетингу, організації, планування фінансування та оцінювання інноваційної діяльності підприємства – суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Навчальна дисципліна "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" належить до циклу вибіркових професійно орієнтованих дисциплін та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" напряму підготовки "Міжнародна економіка" для всіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	За вибором
Модулів – 1	Напрямок підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка"	Рік підготовки
Змістових модулів – 1		4-й
Загальна кількість годин – 72		Семестр
		7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		16 год
		Практичні, семінарські
		18 год
		Лабораторні
		–
		Самостійна робота
		38 год
		у тому числі ІНДЗ
		–
Вид контролю		
диференційований залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 47 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" є формування знань і навичок щодо використання принципів, методів й інструментів стратегічного управління інноваційно-технологічним розвитком зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

вивчення сутності, функцій та ролі інноваційно-технологічної складової у розвитку підприємства;

формування інноваційно-технологічної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні концепції та методологія процесу управління інноваційно-технологічним розвитком, що поширені у світовій науці та практиці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Економічний аналіз", "Оптимізаційні методи та моделі", "Економетрика", "Статистика", "Фінанси підприємства", "Основи ЗЕД", "Управління інтелектуальною власністю".

У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Стратегічне управління", "Міжнародний менеджмент", "Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства", "Міжнародний інвестиційний менеджмент", а також виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт, бакалаврських та магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні

питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат щодо обґрунтування та оцінки ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності;

основні етапи інноваційного процесу та фази життєвого циклу продукту (технології);

методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії підприємства щодо фінансування інноваційних процесів;

основні принципи та підходи до обґрунтування інноваційної політики підприємства;

сучасні економіко-математичні методи та моделі оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів.

вміти:

обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

обґрунтувати визначати джерела фінансування інноваційних процесів та враховувати ризики, які можуть виникнути під час фінансування;

розраховувати економічну ефективність фундаментальних досліджень;

визначати ефективність запровадження прогресивної технології;

оцінювати рівень ризику інноваційної діяльності з використанням економіко-математичних методів;

застосовувати економіко-математичні методи та моделі в процесі розробки інноваційно-технологічної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

здійснювати обґрунтування та оцінку ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощування.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага при-

діляється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ОГІТР 1	Розробляти інноваційно-технологічну стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Визначати місце та роль інновацій у розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства
		Своєчасно планувати основні етапи інноваційного процесу та фаз життєвого циклу продукту (технології)
		Обґрунтовувати та забезпечувати прийняття управлінських рішень на основі принципів формування інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства
		Визначати інноваційну складову розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства
		Визначати оптимальні напрямки інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства
		Формулювати цілі та здійснювати стратегічне та оперативне управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства
ОГІТР 2	Здійснювати обґрунтування та оцінку ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Здатність до вивчення та узагальнення основних принципів вимірювання ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності
		Обґрунтовувати та оцінювати ефективність програм фундаментальних досліджень, прикладних розробок, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт
		Здійснювати техніко-економічні розрахунки при проектуванні нових виробів та технології їх виготовлення
		Обґрунтовувати доцільності та оцінювати ефективність відновлення технічної бази підприємства
		Застосовувати нові форм організації виробництва та управління зовнішньоекономічної діяльності підприємства
		Формувати напрями підвищення ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

* Обґрунтування інноваційно-технологічного розвитку

Структуру складових професійних компетентностей та їх

формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Інноваційно-технологічний розвиток як предмет вивчення. Сутність та місце інноваційно-технологічного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності у загальній системі управління підприємством. Проблемне поле дисципліни. Предмет та об'єкт навчальної дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства".

Мета і завдання вивчення дисципліни. Опанування теоретичних основ управління інноваційно-технологічного розвитком зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Вивчення сучасної практики управління інноваційно-технологічним розвитком зарубіжних та передових вітчизняних підприємств. Засвоєння методичного інструментарію діагностування інноваційного розвитку підприємства за умов структурно-мінливого зовнішнього середовища.

Місце дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" в системі підготовки за напрямом підготовки "Міжнародна економіка". Форми організації навчального процесу, методичне та бібліографічне забезпечення курсу. Логіко-структурна схема дисципліни.

Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Поняття економічного розвитку та циклічності. Інноваційність конкурентних факторів як джерело економічного росту. Сутність та фактори економічної стійкості. Базова модель Р. Солоу. Науково-технічний прогрес та економічний розвиток. Циклічність як форма розвитку економіки.

Місце та роль інновацій у системі господарювання. Втілив інноваційних процесів на розвиток виробництва. Зарубіжний досвід упровадження інновацій. Інноваційні суспільства. Японський досвід використання технологічних змін. Науково-технічні індикатора Південної

Кореї.

Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. Наукомісткість сучасного виробництва. Інноваційна складова розвитку ЗЕД.

Тенденції інноваційної активності в Україні.

Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій

Еволюція інноваційної теорії. Визначення інновацій за Й. Шумпетером. Інноваційні теорії економічного розвитку. Теорія "довгих хвиль"

М. Кондратьєва. Роль інновацій в еволюції економічної системи.

Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційною процесу. Сфера інноваційної діяльності. Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Відокремлення інновацій за різними ознаками.

Типи та функції інновацій. Продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова та інфраструктурна інновації. Базові, поліпшуючі та псевдоінновації.

Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів

Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Фази життєвого циклу інновацій. Інноваційний ланцюг. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Сутність інноваційного процесу. Складові елементи інноваційної діяльності. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука – техніка – виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу (американська, японська, європейська та міжнародна). Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів.

Взаємозв'язок інноваційної та інвестиційної діяльності, їх визначальний вплив на ефективність системи господарювання.

Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства

Управління інноваційними процесами. Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Організація інноваційного процесу на підприємстві. Функції управління інноваційною діяльністю.

Особливості та організація управління інноваційною діяльністю підприємства. Інвестиційно-інноваційний потенціал підприємства. Елементи та аналіз складових інноваційного потенціалу. Інтегральний показник інноваційної спроможності підприємства.

Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності та її контролю. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на всіх стадіях життєвого циклу інновацій. Інформаційна база та її ефективне використання.

Особливості фінансування інноваційних процесів. Стратегія фінансування інноваційної діяльності.

Види фінансування інноваційних процесів. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу.

Лізингове фінансування та його особливості.

Інноваційний проект як об'єкт фінансування. Критерії та умови оцінювання інноваційного проекту. Класифікація інноваційних проектів. Оцінювання інноваційного проекту. Обґрунтування бізнес-плану інноваційного проекту. Стратегія фінансування інноваційного проекту.

Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Стратегічна спрямованість механізму управління інвестиційно-інноваційним розвитком підприємства.

Розробка інноваційної стратегії підприємства. Принципи її формування та впровадження. Елементи стратегічного вибору: генеральна мета, основні цілі, стратегії, завдання і програми. Види інноваційних стратегій та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій.

Сутність та складові елементи інноваційної політики фірми. Змістова характеристика інноваційної політики. Місце інноваційної політики фірми в загальній стратегії розвитку.

Принципи формування механізму управління соціально-економічної системи. Господарський механізм управління розвитком зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Складові інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Еквівалентність між метою та засобами її досягнення. Врахування всіх аспектів діяльності на підприємстві. Врахування змін внутрішнього та зовнішнього середовища.

Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Основні принципи вимірювання ефективності інноваційної діяльності. Об'єкт вимірювання ефективності. Два види ефекту: мікроекономічний та макроекономічний підхід.

Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів. Економічне оцінювання соціальних результатів інноваційної діяльності.

Обґрунтування програм фундаментальних досліджень і прикладних розробок. Методологія економічного та соціального оцінювання фундаментальних досліджень.

Оцінювання ефективності науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР). Науково-технічні і соціально-економічні результати завершення НДДКР. Економічний ефект НДДКР, методика його обчислення і розподілу між виконавцями за ступенем реальної участі.

Техніко-економічні розрахунки під час проектування нових виробів та технології їх виготовлення. Принципова схема економічного обґрунтування і оцінювання ефективності нових виробів. Призначення, методика встановлення і перевірки обґрунтованості граничних цін на нові вироби.

Вибір і оптимізація техніко-експлуатаційних параметрів створюваних машин та складної техніки. Методи прогнозування собівартості нових виробів. Значення прогнозування собівартості нових виробів для оцінювання ефективності їх проектування та освоєння виробництва.

Економіка проектування і визначення ефективності прогресивних технологічних процесів. Технологічна підготовка виробництва: принципи організації, зміст, етапи здійснення. Технологічна собівартість виробу і методи її визначення. Економічні розрахунки у процесі виготовлення виробу та обґрунтування нових технологій за їх стадіями.

Визначення економічної ефективності капітального ремонту, модернізації та заміни виробничого устаткування. Оцінювання ефективності заміни спрацьованого устаткування новим порівняно з альтернативними варіантами.

Оцінювання ефективності технічного переозброєння і реконструкції діючих підприємств. Види реконструктивних робіт за їх цільовою спрямованістю. Принципові положення оцінювання ефективності

реконструкції (технічного переозброєння) діючих підприємств..

Економічне обґрунтування проектів будівництва нових підприємств (виробничих об'єктів). Послідовність підготовки передпроектних матеріалів та етапів проектування нових об'єктів.

Еколого-економічне оцінювання проектів. Загальні методичні основи еколого-економічного оцінювання проектів.

Визначення ефективності використання винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Економічне оцінювання ефективності функціонування автоматизованих робочих місць (АРМ).

Обґрунтування економічної ефективності придбання та продажу ліцензій. Оцінювання ефективності продажу ліцензій.

Визначення економічної доцільності імпорту устаткування.

Економічне обґрунтування і вибір прогресивних форм організації виробництва. Техніко-економічне обґрунтування створення і діяльності спільних підприємств (СП). Оцінювання доцільності та загальної ефективності створення малих підприємств (МП). Соціально-економічне обґрунтування та вибір раціональних організаційних структур управління.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з одного змістовного модулю (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин
-----------	-----------------

	денна форма			
	Усього	у тому числі		
		лекційні	практичні	самостійна робота підготовка до занять
1	2	3	4	5
Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	8	2	2	4

Закінчення табл. 4.1.

1	2	3	4	5
Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	9	2	2	5
Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій	9	2	2	5
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	9	2	2	5
Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	9	2	2	5
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	13	2	4	7
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	15	4	4	7
Разом	72	16	18	38

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої

викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	1. Інвестиційно-інноваційний механізм розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства як предмет вивчення. 2. Мета і завдання вивчення дисципліни. 3. Місце дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" в системі підготовки за напрямом "Міжнародна економіка"	1	Основна [2; 3; 6]; додаткова [7; 19]
Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	1. Поняття економічного розвитку та циклічності. 2. Місце та роль інновацій у системі господарювання. 3. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. 4. Тенденції інвестиційно-інноваційної активності в Україні	1	Основна [4; 5, 6]; додаткова [9, 10, 16, 17, 20]
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	1. Інноваційна сфера та інноваційний процес. 2. Фази інноваційного процесу. 3. Основні етапи інноваційного процесу. 4. Лінійна, сполучена та інтерактивна моделі інноваційного процесу	2	Основна [2, 3; 5; 6]; додаткова [7; 11]
Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	1. Складові та чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. 2. Зв'язок інноваційної стратегії з загальною стратегією розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 3. Стратегічний план та його розділи.	2	Основна [1, 4; 6]; додаткова [8; 11; 18; 19]

	Умови та методи реалізації стратегій. 4. Методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії фірми щодо фінансування інноваційних процесів. 5. Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів		
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	1. Складові інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 2. Формування інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 3. Розробка інноваційної стратегії підприємства	4	Основна [4; 5, 6]; додаткова [7; 11]

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	1. Класифікація завдань з економічного оцінювання нових виробів на різних стадіях їх життєвого циклу. 2. Послідовність робіт у процесі економічного обґрунтування і оцінювання ефективності нових конструкцій машин і устаткування. 3. Економічне обґрунтування і вибір технологічних процесів 3. Склад витрат і втрат при ремонті (модернізації) та заміні спрацьованого і застарілого устаткування. 4. Основні показники ефективності автоматизації підготовки й прийняття управлінських рішень. 5. Особливості методики економічного обґрунтування придбання ліцензій. 6. Основні принципи раціональної організації виробництва	2	Основна [2-4; 6]; додаткова [12-15]
Разом годин		14	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Теми практичних занять	Кількість годин	Література
1. Кількісний аналіз елементів інвестиційно-інноваційного процесу. 2. Розрахунок показників економічності прийнятих проектних рішень. 3. Розрахунок економічної ефективності фундаментальних досліджень. 4. Визначення витрат на проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. 5. Вибір техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості. 6. Визначення ефективності запровадження прогресивної технології. 7. Визначення економічної ефективності капітального ремонту, модернізації та реконструкції підприємства. 8. Обчислення показників ефективності закупівлі ліцензій. 9. Визначення економічного ефекту від імпорту устаткування та відносного показника ефективності витрат. 10. Визначення економічної доцільності створення та функціонування спільних підприємств	4	Основна [1 – 6]; додаткова [7; 8; 11 – 15; 18; 19]
Разом годин	4	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства

Завдання ситуаційне.

Ви – фінансовий менеджер акціонерного товариства і приймаєте рішення щодо джерела фінансування інноваційного розвитку виробництва. Розглядається два варіанти:

1) випуск довгострокових забезпечених конвертованих боргових зобов'язань;

2) випуск звичайних акцій.

Завдання. Опишіть сутність і головні відмінні риси схем фінансування при випуску привілейованих та звичайних акцій. Які, на вашу думку, переваги і недоліки використання кожного з джерел фінансування?

Який варіант ви би вибрали і чому. Які основні кількісні та якісні фактори ви враховували при прийнятті свого рішення? Якими критеріями ви керувались?

Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Завдання ситуаційне.

Яким може бути максимальний паушальний платіж в іноземній валюті за надану ліцензію на використання закордонної технології, якщо покупець згоден залишити собі не менше $\frac{2}{3}$ чистого прибутку, який він одержить у результаті реалізації ліцензійної продукції? Обсяг реалізації планується у розмірі 15 млн грн на рік. Собівартість річного випуску продукції 11 млн грн. Ставка податку на прибуток 25 %. Строк ліцензійної угоди 12 років. Норма дисконту – 0,15. Коефіцієнт валютної ефективності експорту для даного ліцензіата 0,19 дол. США/грн.

Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Завдання діагностичне.

Українське машинобудівне підприємство планує купити ліцензію на використання закордонної технології. За ліцензією буде випускатись продукція у кількості 10 тис. виробів на рік. Прогнозована оптова ціна

одиниці продукції на внутрішньому ринку становить 1 000 грн. Експорт цих виробів не передбачається. Капітальні вкладення для організації ліцензійного виробництва становитимуть 4 млн грн; витрати на адаптацію закордонної технології 500 тис грн. Собівартість одиниці продукції дорівнює 800 грн. Ставка податку на прибуток 25 %. В угоді передбачена оплата ліцензії на умовах роялті, як база роялті зафіксований випуск продукції у натуральному виразі, ставка роялті 0,25 дол. США. Граничне значення рентабельності на підприємстві прийнято у розмірі 0,15. Валюту для оплати роялті передбачається купувати на валютній біржі за курсом 7,997 грн/дол. Строк ліцензійної угоди 10 років.

Визначити: річний економічний ефект; ефективність придбання ліцензії та сумарну дисконтовану вартість ліцензії за 10 років.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 47 % (38 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (72 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою

темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до модульного контролю (колоквіуму).

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем: "Аналіз тенденцій розвитку інноваційної складової економіки України" та "Причини нерівномірності інноваційної активності в умовах ринкової економіки"	4	Презентація результатів	Основна: [2; 3; 6]; додаткова: [7; 19]

<p><i>Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства</i></p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем "Специфіка інноваційної діяльності в країнах-лідерах", "Інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності", "Інновація як джерело сучасного економічного зростання", "Ознаки поняття "інноваційна економіка"</p>	<p>5</p>	<p>Презентація результатів Письмова контрольна робота за темами 1, 2</p>	<p>Основна [4 – 6]; додаткова: [9; 10; 16; 17; 20]</p>
--	--	----------	--	--

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<p><i>Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій</i></p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем: "Поняття продуктивних та процесних інновацій", "Система кодування інновацій"</p>	<p>5</p>	<p>Презентація результатів Письмова контрольна робота за темою 3</p>	<p>Основна [2; 4 – 6]; додаткова: [7; 11]</p>
<p><i>Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів</i></p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи, підготовка до колоквиуму. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного ма-</p>	<p>5</p>	<p>Презентація результатів Письмова контрольна робота за темою 4. Колоквиум за темами 1 – 4</p>	<p>Основна [2; 3; 5; 6]; додаткова: [7; 11]</p>

	теріалу з теми "Основні етапи інноваційного процесу та фази життєвого циклу продукту (технології)"			
<i>Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем: "Принципи формування механізму управління соціально-економічної системи", "Сутність та складові елементи інноваційної політики фірми". Написання публікації на тему "Інноваційна політика підприємства"	5	Презентація результатів Письмова контрольна робота за темою 5. Перевірка есе	Основна: [4; 5; 6]; додаткова: [7; 11]

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття з теми. "Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій". Виконання творчого завдання "Формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності"	7	Презентація результатів Письмова контрольна робота за темою 6. Захист творчого завдання	Основна: [1; 4; 6]; додаткова: [8; 11; 18; 19]

	підприємства"			
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи, підготовка до колоквіуму. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми "Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів"	7	Презентація результатів Письмова контрольна робота за темою 7. Колоквіум за темами 5 – 7	Основна: [2 – 4; 6]; додаткова: [12 – 15]
Усього за змістовим модулем 1		38		

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Визначити сутність та місце інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності у загальній системі управління підприємством.

2. Визначте сутність інвестиційно-інноваційної діяльності як економічної категорії.

3. Інноваційно-інвестиційна діяльність різних інституційних структур.

4. У чому полягає практичне значення сутності процесу перетворення науки в безпосередню продуктивну силу для проведення обґрунтувань економічної політики уряду?

5. Яка з особливостей сучасного етапу науково-технічної революції має найважливіше значення для економіки України, з огляду на природні багатства країни?

6. У чому сутність нового етапу науково-технічної революції?

7. Який вплив нового етапу науково-технічної революції на економічне зростання?

8. Прокоментуйте: "Інтеграція науки і техніки, в остаточному підсумку, означає науково-технічний прогрес".

9. Поясніть відмінності між індустріальним та інформаційним суспільствами.

10. У порівняльній характеристиці інноваційних підприємств сказано, що підприємство "А" за своїми показниками одне з перших, а підприємство "Б" – монополіст. Яке підприємство має вищі показники?

11. Розкрийте економічну сутність подій: німецький концерн придбав в одній з країн, що розвиваються, ділянку землі і будує там комбінат з видобутку і збагачення марганцевої руди.

12. За американською статистикою, лише 5 з 10 нових компаній успішно проходять весь цикл і демонструють реальні результати. Інші 5 зазнають краху. Що лежить в основі успішного здійснення процесу створення нового бізнесу?

13. Назвіть джерела фінансування інноваційних проектів і дайте їхнє обґрунтування.

14. Як розраховується термін окупності капітальних укладень у будівництво відповідно до інноваційного проекту?

15. У якому сторіччі виникли перші акціонерні банки та в яких країнах?

16. Електроніка перетворюється в одне з основних джерел економічного зростання в капіталістичних країнах. Хто є найбільшим виробником електронного устаткування?

17. Які спеціалізовані компанії (фірми) ризикового капіталу працюють в зарубіжних країнах?

18. Які ви знаєте інноваційні стратегії зарубіжних фірм?

19. Які форми управління інноваційними процесами та інвестиційною діяльністю застосовують зарубіжні корпорації?

20. Як можливо удосконалити форми управління циклом "наука – техніка – виробництво" за рахунок створенням технопарків, технополісів та "інкубаторів"?

21. Як підвищити ефективність інтеграції науки й освіти шляхом створення єдиних науково-освітнянських центрів?

22. Як формується та оновлюється кадровий потенціал для управлінських ланок інноваційної та інвестиційної діяльності.

23. Назвіть основні джерела фінансування інноваційних програм і проектів у ринковій системі господарювання.

24. Охарактеризуйте можливості та ефективність залучення іноземних інвестицій у Україну.

25. Визначте правові основи інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та інших суб'єктів господарювання.

26. Визначте господарський ризик в інноваційно-інвестиційній діяльності суб'єктів господарювання.

27. Які ви знаєте методи економічного та соціального оцінювання фундаментальних наукових досліджень.

28. Як здійснюється еколого-економічне оцінювання інноваційних проектів?

29. Як розраховується ефективність використання винаходів і раціоналізаторських пропозицій у підприємницькій діяльності?

30. Як визначається розмір авторської винагороди за раціоналізаторські пропозиції?

31. Назвіть основні принципи формування механізму управління соціально-економічної системи.

32. Охарактеризуйте основні елементи інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

33. Визначте етапи формування інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

34. Як здійснюється розробка інноваційної стратегії підприємства?

35. У чому сутність та складові елементи інноваційної політики фірми.

36. Перелічіть та охарактеризуйте зовнішні та внутрішні фактори інвестиційно-інноваційного розвитку підприємства.

37. Охарактеризуйте форми фінансового забезпечення відтворювальних витрат підприємства.

38. Назвіть основні принципи організації інноваційної роботи на підприємстві.

39. Визначте організаційні засади інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства.

40. Поясніть сутність класифікації інновацій.

41. Охарактеризуйте сутність інноваційної стратегії підприємства.

42. Вкажіть на завдання, які вирішує інноваційна стратегія підприємства.

43. Охарактеризуйте послідовність розробки інвестиційно-іннова-

ційної стратегії.

44. Охарактеризуйте показники, які використовуються при встановленні цілей інноваційної стратегії підприємства.

45. Охарактеризуйте зміст та завдання планування на підприємстві.

46. Охарактеризуйте методи планування інноваційної діяльності підприємства.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 9.1 і 9.2).

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання

за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Лекція проблемного характеру з питання "Тенденції розвитку інноваційної складової економіки України", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Міні-лекція з питання "Правові основи інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та інших суб'єктів господарювання", банки візуального супроводу
Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій	Лекція проблемного характеру з питання "Сутність сучасного етапу науково-технічної революції", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	Міні-лекція з питання "Державна підтримка розвитку інноваційної діяльності в Україні", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Лекція проблемного характеру з питання "Фінансування інноваційної діяльності підприємств України", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Лекція проблемного характеру з питання "Організаційні засади інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства"
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Міні-лекція з питання "Визначення техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості", банки візуального супроводу

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних

рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і

колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання даного методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства</i>	<i>Семінарське заняття. Тема: "Умови, за яких інновація стає товаром. Формування попиту на інновації"</i>	<i>Семінари-дискусії, презентації</i>

Закінчення табл. 9.2

1	2	3
---	---	---

Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	Семінарське заняття. Тема: "Планування інноваційної діяльності"	Семінари-дискусії, презентації
Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Завдання 1. Формуванні інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Завдання 2. Вибір техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Завдання 3. Виявлення і аналіз факторів підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі, комп'ютерна симуляція, метод сценаріїв, презентації

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно

завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

перевірка есе за заданою тематикою;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування;

проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Підсумковий/семестровий контроль, з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму та підсумкової контрольної роботи.

Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача. Колоквиум здійснюється в письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить тестові завдання всіх тем модуля.

Оцінка за практичну складову модульного контролю виставляється за результатами оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять, результатів виконання поточних контрольних робіт та результатів виконання підсумкової контрольної модульної роботи.

Підсумкова контрольна робота складається з практичних завдань (ситуацій) різного ступеня складності.

Кожне завдання з дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" містить 3 завдання (стереотипне, діагностичне та ситуаційне), які розкривають знання, вміння та навички студента.

Зразок завдання підсумкової контрольної роботи з навчальної дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства"

Завдання 1 (стереотипне).

Пропонується три винаходи на технологію виробництва продукції (табл 10.1).

Таблиця 10.1

Вихідні дані

Показники	Варіанти		
	1	2	3
Інвестиції, млн грн	22 500	27 600	19 700
Витрати виробництва на один виріб, тис грн	13 600	14 700	13 700
Річний обсяг виробництва, тис. шт.	700	1100	2500

Завдання:

За даними таблиці розрахувати найефективніший варіант.

Завдання 2 (діагностичне).

Продукція ВАТ "Кондитерська фабрика" користується великим попитом, що дає можливість керівництву корпорації розглядати проект збільшення продуктивності фабрики за рахунок випуску нової продукції.

Якщо буде прийняте рішення що до розширення виробництва, то випуск продукції можна буде почати вже через один місяць (у розрахунках цю затримку можна не враховувати).

Проведене маркетингове дослідження дозволило виявити дві альтернативи реалізації проекту по збільшенню виробничих потужностей фабрики - придбання додаткової виробничої лінії в Україні й у Німеччині. Показники, що характеризують альтернативні проекти, приведені в таблиці 10.2.

Таблиця 10.2

Характеристика проектів

Показник	Вітчизняна виробнича лінія	Імпортна виробнича лінія
1. Вартість	100 млн грн	17 млн євро
2. Збільшення оборотного капіталу	20 млн грн	23 млн грн

Введення в експлуатацію кожної з виробничих ліній потребує додаткових витрат на оплату праці персоналу по обслуговуванню нової лінії і придбання сировини. Витрати на оплату праці робітників у перший рік складуть 40 млн грн і будуть збільшуватися на 2 млн грн щорічно. Вартість сировини для

виробництва додаткової кількості кондитерських виробів у перший рік складе 50 млн грн і буде збільшуватися на 5 млн. грн. щорічно. Інші додаткові щорічні витрати складуть 2 млн грн. Курс євро/грн. на момент придбання лінії: 6,6812 – 6,6921.

Тривалість життєвого циклу проекту визначається терміном експлуатації устаткування і складає 5 років. Амортизація проводиться рівними частками протягом терміну служби устаткування. Через 5 років ринкова вартість устаткування складе 10 % від первісної вартості. Витрати на ліквідацію складуть 5 % від ринкової вартості устаткування через 5 років.

Для придбання устаткування буде потрібно взяти довгостроковий кредит, рівний вартості устаткування, під 18 % річних терміном на 5 років. Повернення основної суми – рівними частками, починаючи з другого року (виробляється наприкінці року).

Площа під нову лінію у фабрики є (її ціна, з метою спрощення задачі, у розрахунок не приймається), усі витрати, що залишилися, будуть оплачені з власних засобів фабрики.

Норма доходу на капітал при подібних проектах дорівнює 15 %. З метою спрощення розрахунків приймається, що всі платежі приходяться на кінець відповідного року. Ставка податку на прибуток – 25 %.

Обсяг реалізації готової продукції фабрики по двох варіантах приведений у табл.і 10.3.

Таблиця 10.3

Обсяг реалізації продукції

Проект	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
Придбання вітчизняної виробничої лінії	30 000 тис. од.	32 000 тис. од.	34 000 тис. од.	33 000 тис. од.	30 000 тис. од.
Придбання імпоротної виробничої лінії	32 500 тис. од.	35 000 тис. од.	35 500 тис. од.	35 000 тис. од.	33 000 тис. од.

Ціна реалізації продукції на внутрішньому ринку складе в перший рік 5,0 грн/од. і буде щорічно збільшуватися на 10 %.

Завдання:

1. Визначите ефект від інвестиційної, операційної і фінансової діяльності компанії.

2. Розрахуйте основні показники ефективності інвестиційного проекту: чистий дисконтований дохід; внутрішню норму прибутковості; індекс прибутковості.

3. Вирішите питання про доцільність прийняття проекту.

Завдання 5 (евристичне).

Збільшення виробничих потужностей дасть можливість компанії вийти зі своєю продукцією на зовнішні ринки. Умови виробництва і реалізації продукції на зовнішньому і внутрішньому ринках приведені в табл. 10.4.

Таблиця 10.4

Умови виробництва і реалізації продукції компанії

Показник	Внутрішній ринок	Зовнішній ринок
1. Частка реалізованої продукції, %	80,0	20,0
2. Ціна одиниці продукції	5,0 грн/од.	1,2 євро /од.
3. Собівартість одиниці продукції	3,39 грн/од.	3,39 грн/од.
4. Комерційні витрати	225 000 грн	46 000 євро

Завдання:

Обґрунтуйте вихід підприємства на зовнішній ринок (на основі показників економічного ефекту й ефективності експорту) у перший рік реалізації проекту (табл. 10.4).

Критерії оцінки знань, умінь та навичок студентів з дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства"

Кожне завдання підсумкової контрольної роботи з дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" містить 3 завдання (стереотипне, діагностичне та евристичне), які розкривають знання, вміння та навички студента.

Згідно технологічної карти максимальну кількість балів, яку може отримати студент за підсумкової контрольної роботи становить 12.

Розподіл балів між завданнями.

Завдання № 1 (стереотипне).

За вирішене завдання максимальна оцінка складає 3 бали.

За вирішення завдання у повному обсязі, без допущення методологічних та арифметичних помилок, з наданням обґрунтованої відповіді, за чітке володіння методиками та інструментами економічної діагностики, вміння використовувати їх для визначення конкретних практичних фінансових завдань ставиться 3 бали.

За вирішення завдання в повному обсязі, з допущенням несуттєвих арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення завдань

є правильним, але допущені неточності у розрахунках певних показників), які привели до неправильної відповіді ставиться 2 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням суттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння інноваційно-інвестиційних механізмів, але завдання в основному виконано, показано розуміння основних положень ставиться 1 бал.

За вирішення завдання з наданням неправильної відповіді або якщо відповіді не дано ставиться 0 балів.

Завдання № 2 (діагностичне).

За вирішене завдання максимальна оцінка складає 4 бали.

За вирішення завдання у повному обсязі, без допущення методологічних та арифметичних помилок, з наданням обґрунтованої відповіді, за чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами економічної діагностики, вміння використовувати їх для визначення конкретних практичних фінансових завдань ставиться 4 бали.

За вирішення завдання в повному обсязі, з допущенням несуттєвих арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення завдань є правильним, але допущені неточності у розрахунках певних показників), які привели до неправильної відповіді ставиться 3 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням методологічних помилок, що демонструє нерозуміння деяких інноваційно-інвестиційних механізмів, але завдання в основному виконано, показано розуміння основних положень ставиться 2 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням суттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння інноваційно-інвестиційних механізмів, але завдання в основному виконано, показано розуміння основних положень ставиться 1 бал.

За вирішення завдання з наданням неправильної відповіді або якщо відповіді не дано ставиться 0 балів.

Завдання № 3 (евристичне).

За вирішене завдання максимальна оцінка складає 5 балів.

За вирішення завдання у повному обсязі, без допущення методологічних помилок з наданням правильної обґрунтованої відповіді, що базується на чинному законодавстві та інших джерелах фінансової та інвестиційної інформації, розумінні закономірностей функціонування фінансового та інвестиційного ринку та фінансових відносин між

державою, юридичними та фізичними особами, з наявністю елементів самостійного і творчого мислення, за чітке володіння понятійним апаратом, вміння аналізувати та оцінювати можливі варіанти наслідків прийняття того чи іншого управлінського рішення у сфері інвестиційно-фінансових відношень ставиться 5 балів.

За вирішення завдання у повному обсязі, без допущення методологічних помилок з наданням правильної відповіді, але без обґрунтування з посиланням на чинне законодавство та інші джерела фінансової інформації ставиться 4 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, без допущення методологічних помилок з наданням правильної відповіді, але без обґрунтування з посиланням на чинне законодавство та інші джерела фінансової інформації ставиться 3 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням методологічних помилок, що демонструє нерозуміння деяких інноваційно-інвестиційних механізмів, але завдання в основному виконано, показано розуміння основних положень ставиться 2 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням суттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння інноваційно-інвестиційних механізмів, але завдання в основному виконано, показано розуміння основних положень ставиться 1 бал.

За вирішення завдання з наданням неправильної відповіді або якщо відповіді не дано ставиться 0 балів.

Кожне завдання оцінюється окремо.

Загальна оцінка розраховується як сума оцінок.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест включає запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Семестровий контроль у формі **заліку** – підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (*максимум 100 балів*), визначається як сума (*проста*) балів за результати успішності студента при поточному контролі, включаючи колоквіум або підсумкову комплексну контрольну роботу(ПККР).

Бали, отримані за колоквіум або підсумкову комплексну контрольну роботу (**максимальна кількість балів – 25**), додаються до балів за поточну успішність (**мінімальна кількість балів – 35**). Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Порядок та критерії оцінювання зазначаються у робочий програмі навчальної дисципліни, технологічній карті. Сумарний результат у балах складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – незараховано"* заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів, студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у визначений деканом термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів, декан призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно чинного законодавства: *"зараховано"* – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо *"не зараховано"*, тоді деканом факультету пропонується студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно. Повторне вивчення навчальної дисципліни може здійснюватись, як в університеті (разом з студентами заочної форми навчання, дистанційно, отримуючи консультативну допомогу викладачів кафедри) так і в іншому вищому закладі освіти. Декан готує проект наказу про повторне вивчення студентом навчальної дисципліни, встановлює терміни ліквідації академічної заборгованості, залишаючи у контингенті студентів факультету. Академічна заборгованість обов'язково ліквідується до початку навчального року. Якщо студент не ліквідував академічну заборгованість він не включається до переводного наказу та відраховується з університету.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної

дисципліни здійснюється на підставі проведення диференційованого заліку, який охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням диференційованого заліку є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу диференційований залік оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60, яку він отримує за поточний і модульний контроль упродовж семестру.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання	ОЦІНКА рівня сформованості компетентностей					
				Форми контролю	Макс. Бал				
1	2	3	4	5	6				
Змістовий модуль 1.									
ОГТР 1	Визначати місце та роль інновацій у розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	1	Ауд.	2	Семинарське заняття	Вирішення ситуативних завдань з аналізу тенденцій розвитку інноваційної складової економіки України, причин нерівномірності інноваційної активності в умовах ринкової економіки	Активна участь у дискусії, у виконанні ситуативних завдань	1,0	
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання ситуативних завдань щодо аналізу тенденцій розвитку інноваційної складової ринкової економіки			
		2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота на лекції	1,0	
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань		
		3	Ауд.	2		Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з аналізу інноваційних теорій та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань.	1,0
								Контрольна робота	3,0

					Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо ідентифікування Інноваційних теорій та інновації як джерела сучасного економічного зростання	Перевірка домашніх завдань усна доповідь	1,0
--	--	--	--	--	--	--	-----

Продовження табл. 11.1

1		2	3		4		5	6
ОГТР 1	Визначати інноваційну складову розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота на лекції	1,0
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
		5	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з аналізу інноваційних теорій та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	1,0 3,0
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо ідентифікування Інноваційних теорій та інновації як джерела сучасного економічного зростання	Перевірка домашніх завдань усна доповідь	1,0
ОГТР 1	вивчення та узагальнення основних теорій розвитку інновацій	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій	Робота на лекції	1,0
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
		7	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на обґрунтування розподілу інновацій за класифікацією	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	1,0 3,0

			CPC	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання ситуативних завдань щодо ідентифікування інновацій за класифікаційними ознаками	Перевірка домашніх завдань усна доповідь	1,0
--	--	--	-----	---	-----------------------------	---	---	-----

Продовження табл. 11.1

1		2	3		4		5	6
ОГТР 1	Своєчасно планувати основні етапи інноваційного процесу та фаз життєвого циклу продукту (технології)	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	Робота на лекції	1,0
			CPC	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
		9	Ауд.	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення основних етапів інноваційного процесу	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	1,0 3,0
			CPC	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань щодо зв'язка основних етапів інноваційного процесу та фаз життєвого циклу продукту (технології). Виконання есе за темою "Інноваційна політика підприємства"	Перевірка домашніх завдань усна доповідь	1,0
ОГТР 2	Обґрунтовувати та забезпечувати прийняття управлінських рішень	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства. КОЛОКВІУМ за темами 1 – 4	Робота на лекції. Колоквіум	1,0 12,0
			CPC	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	

11	Ауд	2	Практичне заняття	Вирішення ситуаційних завдань на визначення сутності та складових елементів системи управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	1,0 3,0
	СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вирішення ситуаційних завдань на визначення системи управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Перевірка домашніх завдань усна доповідь	1,0

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4		5	6		
ОПТР 1	Формулювати цілі та здійснювати стратегічне та оперативне управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства.	12	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота на лекції	1,0
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
		13		2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	1,0 3,0
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань на визначення факторів, що формують стратегію інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Виконання індивідуального завдання : "Формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства"	Перевірка домашніх завдань усна доповідь презентація індивідуального завдання	1,0 8,0

ОГТР 2	14	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота на лекції	1,0
		СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4		5	6	
ОГТР 2	15	Ауд	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо кількісного аналізу елементів інвестиційно-інноваційного процесу: розрахунок показників економічності прийнятих проектних рішень, економічної ефективності фундаментальних досліджень, визначення витрат на проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, вибір техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості, ефективності запровадження прогресивної технології	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	1,0 3,0
		СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Виконання практичних завдань на визначення ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Виконання есе	Перевірка домашніх завдань. усна доповідь Есе	1,0 10,0

ОГТР 2	Формувати напрями підвищення ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	16	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства КОЛОКВІУМ за темами 5 – 7	Робота на лекції. Колоквіум	1,0 15,0		
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань			
		17	Ауд.	2	Практичне заняття	КОЛОКВІУМ за темами 5 – 7	Підсумкова контрольна робота	10,0		
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань			
		Усього годин			72	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни				100
		з них								
<i>аудиторні</i>			34	47 %	<i>поточний контроль</i>			100		
<i>самостійна робота</i>			38	53 %						

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблица 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1							100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
7,0	6,0	6,0	6,0	6,0	14,0	29,0	
Колоквіум				Колоквіум			
13,0				13,0			

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблица 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модуля		Лекційні заняття	Практичні заняття	Перевірка есе	Доповідь	Захист індивідуального завдання	Письмові поточні контрольні роботи	Колоквіум	Підсумкова контрольна робота	Усього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1	1 тиждень		1,0							1,0
	2 тиждень	1,0								1,0
	3 тиждень		1,0		1,0		3,0			5,0
Тема 2	4 тиждень	1,0								1,0
	5 тиждень		1,0		1,0		3,0			5,0
Тема 3	6 тиждень	1,0								1,0
	7 тиждень		1,0		1,0		3,0			5,0

Закінчення табл. 11.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 4	8 тиждень	1,0						13,0		14,0
	9 тиждень		1,0		1,0		3,0			5,0
Тема 5	10 тиждень	1,0								1,0
	11 тиждень		1,0		1,0		3,0			5,0
Тема 6	12 тиждень	1,0								1,0
	13 тиждень		1,0		1,0	8,0	3,0			13,0
Тема 7	14 тиждень	1,0		10,0						11,0
	15 тиждень		1,0				3,0			4,0
	16 тиждень	1,0						13,0		14,0
	17 тиждень		1,0						12,0	13,0
Усього		8,0	9,0	10,0	6,0	8,0	21,0	26,0	12,0	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Ковалев Г. Д. Основы инновационного менеджмента : учебник для вузов / Г. Д. Ковалев ; под ред. проф. В. А. Швандара. – М. : ЮНИТ-ДАНА, 1999. – 284 с.
2. Медынский В. Г. Инновационный менеджмент : учебник / В. Г. Медынский. – М. : ИНФРА-М, 2002 – 295 с.
3. Морозов Ю. П. Инновационный менеджмент : учебн. пособ. / Ю. П. Морозов. – Н. Новгород : ННГУ, 1997. – 446 с.
4. Основы инновационного менеджмента: Теория и практика : учебное пособие / под ред. П. Н. Завлина, А. К. Казанцева, Л. Э Миндели. – М. : Экономика, 2000. – 475 с.
5. Павленко І. А. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / І. А. Павленко, Н. П. Гончаров, Г. О. Швиданенко. – К. : КНЕУ, 2002. – 150 с.
6. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент : учебн. для вузов / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Интел-Синтез, 1998. – 560 с.

12.2. Додаткова

7. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. – К. : МП "ИТЕМ" ЛТД, "Юнайтед Лондон Трейд Лимитед", 1995. – 448 с.
8. Гончаров И. Новые технологические системы: качество, потребность, эффективность / И. Гончаров, П. Перерва, А. Яковлев. – К. : Наукова думки, 1989. – 176 с.
9. Глазьев С. Ю. Теория долгосрочного экономического развития / С. Ю. Глазьев. – М., 1993. – 318 с.
10. Друкер П. Стратегия конкуренции / П. Друкер ; пер с англ. – К. : Основы, 1997. – 390 с.
11. Основы менеджмента / под ред. А. И. Афоничкина. – СПб. : Питер, 2007. – 528 с.
12. Покропивный С. Ф. Экономическое обоснование инженерных решений / С. Ф. Покропивный. – К. : Техника, 1985. – 206 с.
13. Покропивный С. Ф. Риск - дело благородное, повезет - и благодарное. Инновационный катализатор развития экономики / С. Ф. Покропивный // Блиц-Информ. – 1993. – № 21(25). – С. 36–39.

14. Покропивный С. Ф. Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання / С. Ф. Покропивный // Економіка України. – 1995. – № 2. – С. 24–31.

15. Покропивный С. Ф. Ефективність інноваційно-інвестиційної діяльності / С. Ф. Покропивный, А. П. Новак. – К. : КНЕУ, 1997. – 184 с.

16. Лукашевич И. Развитие идей Н. Д. Кондратьева в теориях длинных волн нововведений / И. Лукашевич // Вопросы экономики. – 1992. – № 3. – С. 81–94.

17. Санто Б. Инновация как средство экономического развития / Б. Санто ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1990. – 401 с.

18. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б. Твисс. – М. : Экономика, 1989. – 380 с.

19. Управление инновациями: В 3 кн. Кн.1. Основы организации инновационных процессов : учебное пособие / А. А.Харин, И. Л. Коленски ; под ред. Ю. В. Шленова. – М. : Высш. Школа., 2003. – 252 с.

20. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 456 с.

12.3. Інформаційні ресурси

21. ЛигаБизнесИнформ. – Режим доступа : www.liga.net/.

22. Налоги и бухгалтерский учет. – Режим доступа : basa.tav.kharkov.ua/.

23. Нормативные акты Украины. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua/.

24. Право. Украина. – Режим доступа : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.

25. Сервер Верховной Рады Украины. – Режим доступа : www.rada.gov.ua/.

26. Украинское право. – Режим доступа : www.ukrpravo.com/.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства					
Визначати місце інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності у загальній системі управління підприємством	Сутність, цілі та завдання інноваційно-технологічного розвитку	Знання сутності та місця інноваційно-технологічного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності у загальній системі управління підприємством	Діагностувати інноваційний розвиток підприємства за умов структурно-мінливого зовнішнього середовища	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки та реалізації інноваційних рішень	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових проблем на підприємстві; розробку та реалізацію інноваційних рішень
Тема 2. Інноваційна складова розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства					
Визначати інноваційну складову розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність поняття інноваційно-технологічний розвиток	Знання місця та ролі інновацій у системі господарювання	Аналізувати вплив інноваційних процесів на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати визначення інноваційної складової розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Самостійно визначати інноваційну складову розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій					
Визначати місце та роль інновацій у розвитку зовнішньо-економічної діяльності підприємства	Сутність поняття інновації та їх класифікація	Знання інноваційних теорій та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності	Вміти відокремлювати інновації за різними ознаками	Презентувати результати побудови економіко-математичних моделей	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за коректність і адекватність розроблених моделей
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів					
Своєчасно планувати основні етапи інноваційного процесу та фаз життєвого циклу продукту (технології)	Сутність та складові елементи інноваційного процесу	Знання основних етапів інноваційного процесу та фаз життєвого циклу інноваційного продукту (технології)	Здійснювати обґрунтування господарських рішень на різних стадіях життєвого циклу інновацій	Презентувати результати побудови інноваційного процесу	Приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за надійність і точність результатів
Тема 5. Система управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства					
Обґрунтовувати та забезпечувати прийняття управлінських рішень на основі принципів формування інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність та складові елементи системи управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Знання основних елементів та складових інноваційного потенціалу розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Визначати оптимальні напрямки інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати побудови системи управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення інноваційно-технологічного розвитку підприємства.

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства					
Розробляти інноваційно-технологічну стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність різних типів інноваційних стратегій	Етапи розробки інноваційно-технологічної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Визначати та розробляти інноваційно-технологічну стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності інноваційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства					
Здійснювати обґрунтування та оцінку ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність та значущість критеріїв оптимальності в процесі прийняття інвестиційно-інноваційних рішень	Знання сучасних економіко-математичних методів та моделей оцінювання економічної ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності	Здійснювати вибір методичного інструментарію для оцінювання економічної ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати визначення найбільш ефективного інноваційного рішення	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення та строки його реалізації

Зміст

Вступ	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни	12
5. Теми та плани семінарських занять	13
6. Теми практичних занять	15
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами	16
7. Самостійна робота	18
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики студентів	21
8. Індивідуально-консультативна робота	24
9. Методи навчання	24
10. Методи контролю	28
11. Розподіл балів, які отримують студенти	37
12. Рекомендована література	45
12.1. Основна	45
12.2. Додаткова	45
12.3. Інформаційні ресурси	46
Додатки	47

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів напряму підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"
денної форми навчання

Укладач **Стахорська Світлана Іванівна**

Відповідальний за випуск **Піддубний І. О.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 207 ЕВ. Обсяг 51 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.